

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/239/77/91

NASTROJE SPOŁECZNE W LIPCU 91

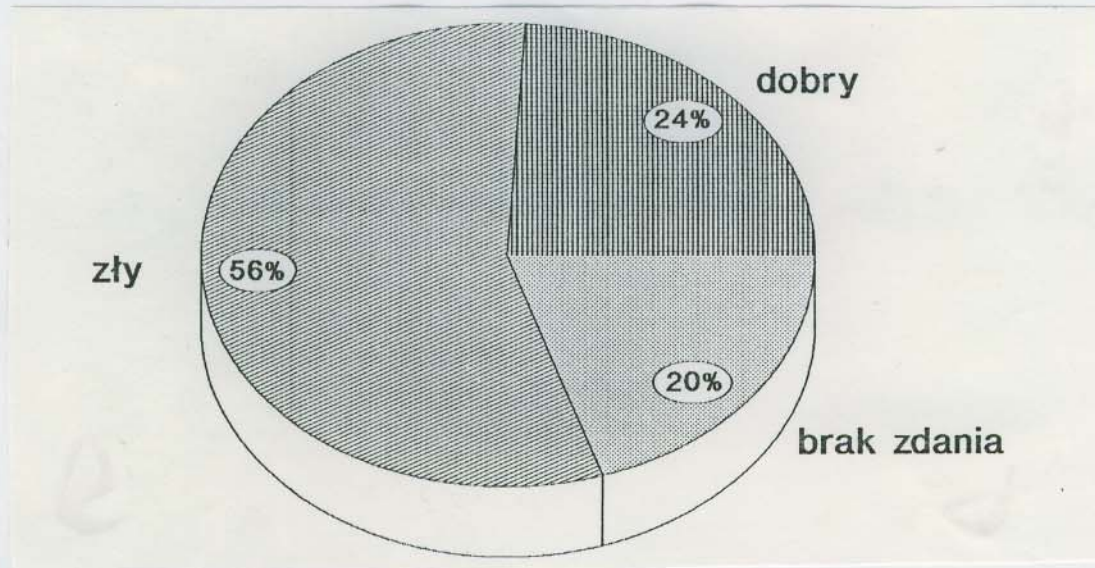
Komunikat z badań

Warszawa, lipiec 1991 r.

Wyniki lipcowego sondażu CBOS¹ wskazują na dalsze pogorszenie nastrojów społecznych. Przejawia się ono zarówno w ocenie kierunków zmian w kraju, w ocenach sytuacji politycznej, gospodarczej i materialnych warunków życia ludzi, jak i odczuwanych w społeczeństwie napięciach i niepokojach.

Ocena kierunku zmian w kraju

W ciągu ostatniego miesiąca zwiększyła się liczba badanych, którzy uważają, że sytuacja w naszym kraju rozwija się w złym kierunku. Taką opinię wyraża obecnie 56% respondentów. Przeciwnego zdania, oceniających kierunek jako dobry, jest 24% (rys. 1, tab. 1). Obecnie saldo ocen (-32) jest gorsze o 11 punktów niż czerwcowe i osiągnęło najniższy poziom w skali całego roku. Wskazuje to na narastanie niezadowolenia i rozczarowania rozwojem sytuacji w kraju.

Rys. 1. Oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju

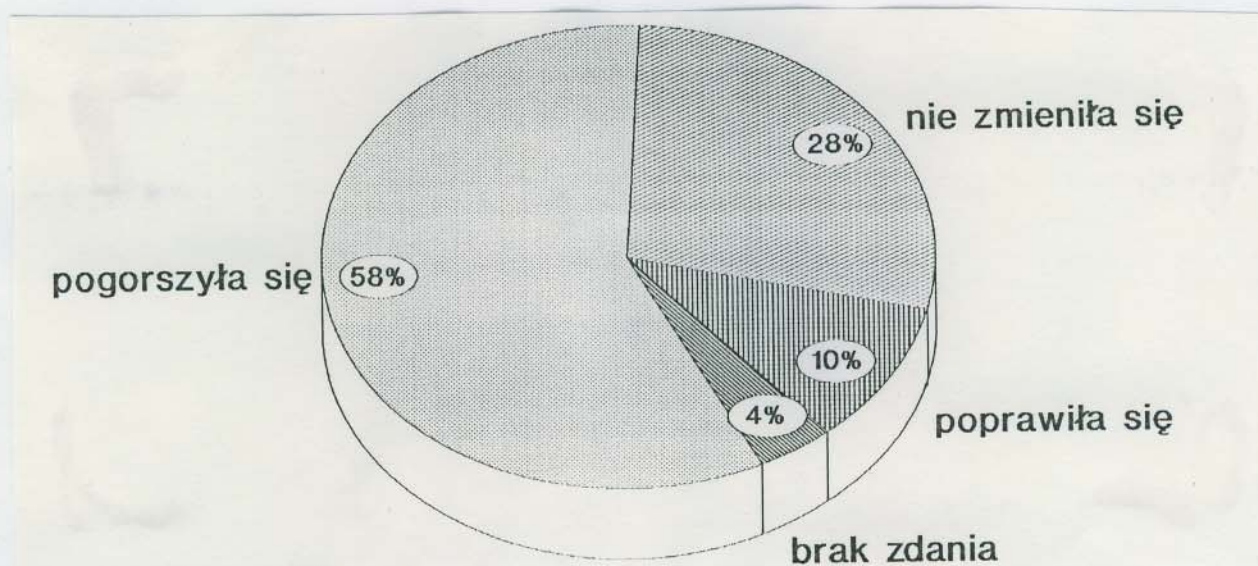
1 "Aktualne problemy i wydarzenia (18)" - badanie zrealizowane na 1000-osobowej ogólnopolskiej próbie losowej dorosłej ludności w dniach 12-14 lipca 1991 r.

Tabela 1

w procentach

Oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	XII 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	VI 91	VII 91
Dobry	39	43	41	37	28	43	38	37	45	28	29	24
Zły	33	30	27	31	35	23	35	37	30	51	51	56
Brak zdania	28	27	31	32	37	34	27	26	25	21	21	20
Aprobata netto	6	13	14	6	-7	20	3	0	15	-23	-22	-32

Podobnie (o 5 punktów procentowych) zwiększyła się do 58% liczba respondentów dostrzegających pogorszenie ogólnej sytuacji kraju w ciągu ostatnich miesięcy i o tyle samo zmniejszyła się (do 10%) liczba osób przekonanych o poprawie (rys. 2, tab. 2). W efekcie odnotowano kolejny "ujemny skok" oceny zmian netto: w maju wynosiła ona -38, w lipcu -48 punktów.

Rys. 2. Ewolucja sytuacji w kraju w ciągu ostatnich kilku miesięcy

Tabela 2

w procentach

Ewolucja sytuacji kraju w ciągu ostatnich kilku miesięcy	Wskazania respondentów według terminów badań:									
	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	VI 91
Poprawiła się	20	27	25	40	24	21	22	32	15	10
Nie zmieniła się	20	27	24	24	30	29	31	28	24	28
Pogorszyła się	49	38	39	48	38	39	40	33	53	58
Brak zdania	10	8	11	8	8	11	7	7	8	4

Polityka

Gorzej niż przed miesiącem jest oceniana także sytuacja polityczna w kraju. Jako złą ocenia ją dwóch na pięciu badanych, jako średnią co trzeci, a jako dobrą tylko 15% respondentów (rys.3, tab. 3). Mimo, że jest to w dalszym ciągu najlepiej oceniana dziedzina życia społecznego, to ujemne saldo powiększyło się dwukrotnie, z -12 do -25 punktów.

Rys. 3. Oceny sytuacji politycznej

Tabela 3

w procentach

Oceny sytuacji politycznej	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	VI 91	VII 91
Dobra	28	29	27	34	36	30	24	37	23	21	15
Średnia	30	38	34	33	33	31	36	33	34	31	33
Zła	25	20	21	19	14	22	24	16	31	33	40
Brak zdania	16	14	19	14	17	17	16	14	12	15	12

Prognozy poprawy sytuacji politycznej w ciągu najbliższych dwóch lat są także nieco mniej optymistyczne niż w poprzednich miesiącach, ale nadal przeważają optymiści nad pesymistami (rys. 4, tab. 4).

Rys. 4. Prognozy sytuacji politycznej

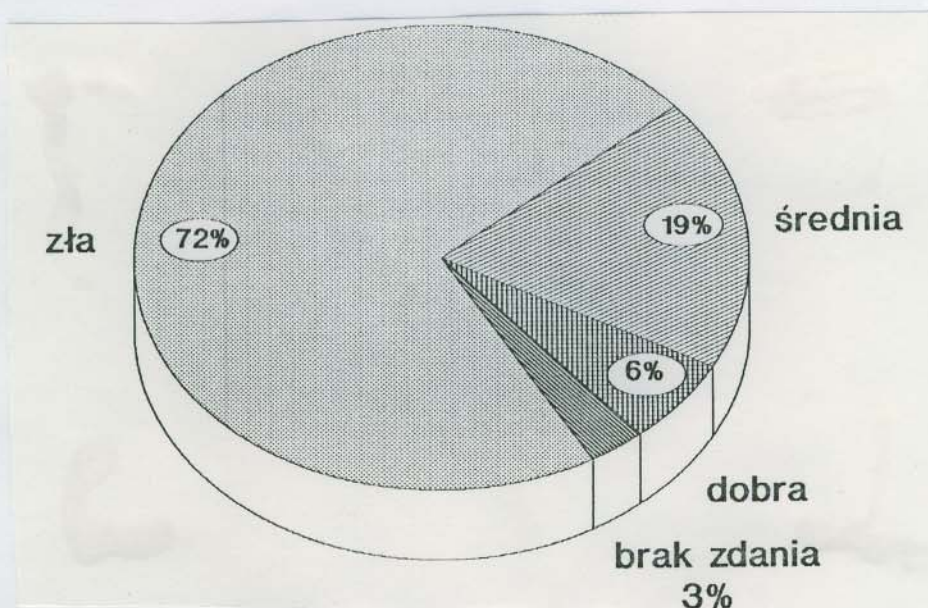
Tabela 4

w procentach

Prognozy sytuacji politycznej	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	VI 91	VII 91
Poprawa	49	50	47	51	47	43	42	49	38	38	35
Bez zmian	14	16	16	13	18	17	22	20	27	20	24
Pogorszenie	14	10	8	7	8	13	11	9	14	21	20
Brak zdania	23	23	28	29	27	27	25	22	21	21	21

Gospodarka

Znaczne obniżenie ocen odnotowano również w opiniach o sytuacji gospodarczej, do której negatywnie ustosunkowało się 72%, a pozytywnie tylko 6% ankietowanych (rys. 5, tab. 5).

Rys. 5. Oceny sytuacji gospodarczej

Tabela 5

w procentach

Oceny sytuacji gospodarczej kraju	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	VI 91	VII 91
Dobra	9	14	15	8	13	13	15	20	8	11	6
Średnia	24	27	24	21	26	26	25	26	17	19	19
Zła	62	53	53	65	53	55	53	48	70	64	72
Brak zdania	5	6	8	5	7	6	7	6	5	6	3

Prognozy w tej dziedzinie są względnie stałe. Dodatkowo saldo wskazań pozostało praktycznie bez zmian (rys. 6, tab. 6).

Rys. 6. Prognozy sytuacji gospodarczej

Tabela 6

w procentach

Kierunek zmian sytuacji gospodarczej	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	VI 91	VII 91
Poprawa	47	47	47	49	47	41	43	48	38	36	34
Bez zmian	16	18	19	15	16	19	20	19	24	19	24
Pogorszenie	19	19	14	13	15	20	19	16	22	30	27
Brak zdania	18	16	20	23	21	20	18	17	16	15	15

Warunki życia

Materialne warunki życia społeczeństwa w ocenie przeważającej części uczestników sondażu (81%) są złe. Tylko nieliczni (3%) są przeciwnego zdania (rys. 7, tab. 7). Oznacza to dalsze pogorszenie ocen w porównaniu z wynikami uzyskanymi w czerwcu.

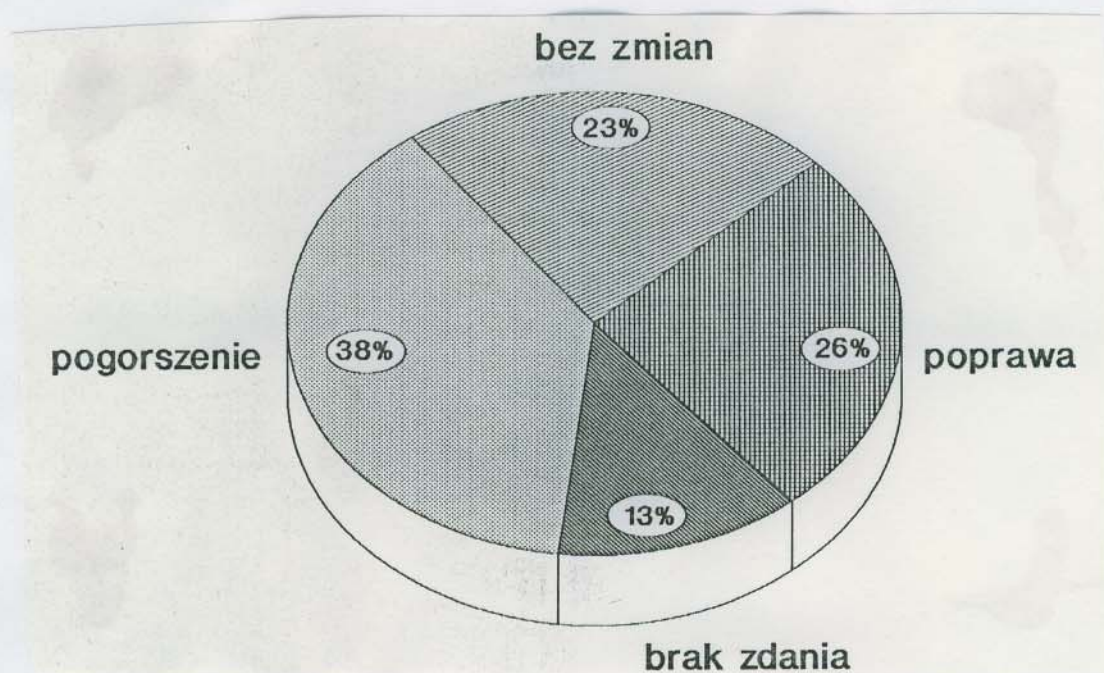
Rys. 7. Ocena materialnych warunków życia

Tabela 7

w procentach

Ocena materialnych warunków życia	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	VI 91	VII 91
Dobre	4	6	5	3	6	9	6	11	5	6	3
Średnie	18	22	22	13	20	17	21	20	19	15	14
Złe	74	69	67	79	67	68	68	67	72	75	81
Brak zdania	4	3	6	4	6	6	5	2	4	4	2

Identyczny jak przed miesiącem jest pesymizm co do poprawy sytuacji bytowej ludzi. Na poprawę liczy 26%, pogorszenie przewiduje 38% odpowiadających na pytania ankiety (rys. 8, tab. 8).

Rys. 8. Przewidywany kierunek zmian materialnych warunków życia

Tabela 8

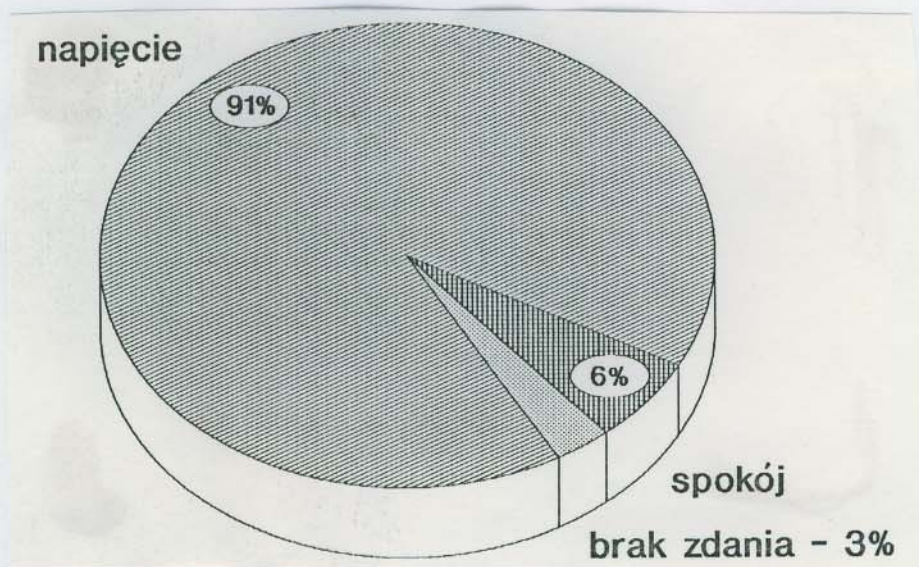
w procentach

Przewidywany kierunek zmian materialnych warunków życia	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	VI 91	VII 91
Poprawa	38	37	38	37	38	33	34	38	28	26	26
Bez zmian	14	17	17	18	15	17	18	19	25	23	23
Pogorszenie	31	29	26	20	26	33	29	26	32	38	38
Brak zdania	16	16	18	24	21	17	19	17	15	13	13

Nastroje społeczne

Wśród badanych dominuje przekonanie, że w naszym społeczeństwie jest odczuwane powszechne napięcie i niepokój. Twierdzi tak aż 91% badanych, a tylko 6% dostrzega spokój i pewne odprężenie (rys. 9, tab. 9). Jest to już trzeci z kolei miesiąc, w którym przekonanie o niepokojach społecznych jest wyrażane przez zdecydowaną większość Polaków.

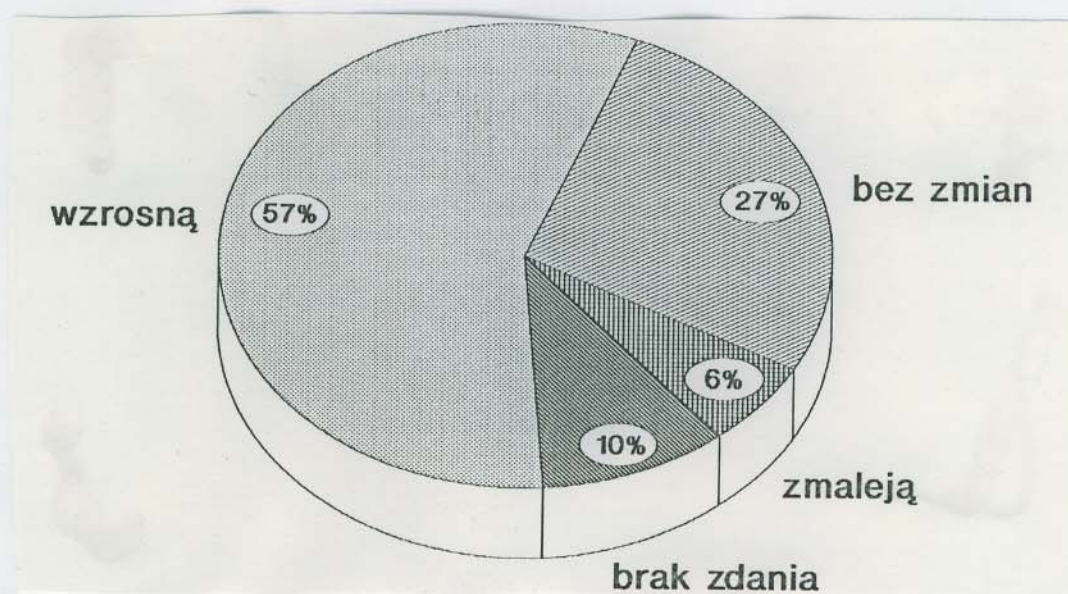
Rys. 9. Opinie o stanie napięć społecznych

Tabela 9

w procentach

Opinie o stanie napięć społecznych w kraju	Wskazania respondentów według terminów badań:							
	VII 90	IX 90	XI 90	II 91	IV 91	V 91	VI 91	VII 91
Spokój	8	15	9	9	18	7	7	6
Napięcie	88	79	88	81	78	90	89	91
Brak zdania	3	5	3	10	4	3	4	3

Przewidywania co do narastania lub zmniejszania się napięć społecznych są również pesymistyczne, choć nieznacznie lepsze niż w dwóch ostatnich miesiącach (rys. 10, tab. 10).

Rys. 10. Przewidywana dynamika napięć społecznych w najbliższych tygodniach

Tabela 10

w procentach

Przewidywana dynamika napięć społecznych w najbliższych tygodniach	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	VII	IX	X	XI	I	II	III	IV	V	VI	VII
	90	90	90	90	91	91	91	91	91	91	91
Zmaleją	10	6	8	15	17	7	6	11	5	5	6
Bez zmian	30	34	22	24	26	29	27	37	25	22	27
Wzrosną	44	44	51	41	33	47	54	41	60	60	57
Brak zdania	16	15	18	20	24	17	13	11	10	13	10

Potwierdzeniem negatywnych ocen w omawianych dziedzinach są opinie o nastrojach wśród społeczeństwa. Ponad trzy czwarte (76%) badanych ocenia je jako złe, tylko 2% jako dobre (w maju odpowiednio 70 i 4%).

		CBOS	
<i>Jak Pan(i) ogólnie ocenia nastroje wśród społeczeństwa w Polsce? Czy są one:</i>			
		<i>V⁹¹</i>	<i>VI⁹¹</i>
<i>dobrze</i>		4%	2%
<i>ani dobrze ani źle</i>		18%	17%
<i>źle</i>		70%	76%
<i>Trudno powiedzieć</i>		8%	4%

Jedna czwarta badanych przewiduje, że w ciągu dwóch lat nastroje poprawią się, co piąty, że pozostaną bez zmian, a 37% - że pogorszą się.

		CBOS	
<i>Czy w ciągu najbliższych dwóch lat, Pana(i) zdaniem, nastroje wśród społeczeństwa:</i>			
		<i>V⁹¹</i>	<i>VI⁹¹</i>
<i>poprawią się</i>		28%	25%
<i>pozostaną bez zmian</i>		20%	20%
<i>pogorszą się</i>		36%	38%
<i>Trudno powiedzieć</i>		16%	17%

Analiza cech społeczno-demograficznych pokazuje, że grupami najbardziej niezadowolonymi z obecnej sytuacji w kraju są osoby w młodym wieku (25-29 lat), mieszkające w małych miasteczkach (do 20 tys. mieszkańców) w regionie środkowo-wschodnim, z podstawowym wykształceniem, mający najniższe dochody, deklarujący poglądy lewicowe i przynależność do OPZZ. Na drugim biegunie, najlepszego samopoczucia, znajdują się respondenci powyżej 60 roku życia, mieszkańcy wielkich miast, w regionie

południowym, legitymujący się wyższym wykształceniem, kadra kierownicza, osoby dobrze sytuowane materialnie, deklarujący prawicowe poglądy polityczne. Szczegółowe zróżnicowania nastrojów są zaprezentowane w aneksie.

Przedstawione wyniki muszą niepokoić. Obserwujemy bowiem stan chronicznego niezadowolenia społecznego, który źle rokuje dla przyszłości kraju. Wyczerpują się resztki nadziei na szybką i zdecydowaną poprawę warunków życia. Klimat niezadowolenia potęguje niewątpliwie narastające poczucie zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju:			Liczba osób
	dobry	zły	trudno powiedzieć	
Ogółem	24	56	20	999
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	25	56	18	476
Kobiety	22	56	22	523
<u>Wiek</u>				
Do 24	26	49	25	108
25-29	16	65	19	99
30-39	20	57	22	254
40-49	26	58	16	166
50-59	22	56	22	148
60 lat i więcej	29	53	18	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	21	61	19	411
Miasto	26	53	21	588
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	16	63	20	127
21-100	25	55	20	177
101-500	25	53	22	157
501 tys. i więcej mieszkańców	36	42	22	127
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	25	52	23	168
Północno-wschodni (Białystok)	16	51	32	74
Północny (Gdańsk)	24	59	17	100
Południowy (Katowice)	31	47	21	172
Południowowschodni (Kraków)	23	49	28	154
Środkowozachodni (Lublin)	9	72	18	65
Środkowo-zachodni (Poznań)	26	62	12	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	20	70	10	114
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	21	62	17	418
Zasadnicze zawodowe	23	58	19	248
Średnie	27	48	25	264
Wyższe	29	46	25	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	44	37	19	57
Pozostali umysłowi	23	49	27	201
Pracownicy handlu i usług	30	44	26	66
Robotnicy wykwalifikowani	19	59	22	263
Robotnicy niewykwalifikowani	24	63	13	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	14	74	12	57
Rolnicy	18	65	17	177
Prywatni przedsiębiorcy	48	36	16	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>				
Do 750 tys. zł	13	67	19	202
751-1500	25	53	21	462
1501-2250	21	61	18	187
2251-3000	40	44	16	82
3001-3750	23	54	23	22
3751-4500	40	33	27	15
Powyżej 4500 tys. zł	41	29	30	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>				
Złe	18	63	20	572
Przeciętne	29	51	21	364
Dobre	49	30	21	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	17	68	15	155
Centrum	22	57	21	488
Prawica	35	46	19	255
Trudno powiedzieć	14	62	24	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	23	54	23	66
Skupionych w OPZZ	20	64	16	55
Innych	22	55	22	40
Nie należący do żadnych	24	56	20	829

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena sytuacji politycznej:				Liczba osób
	dobra	średnia	zła	trudno powiedzieć	
Ogółem	15	33	40	12	1000
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	16	34	44	6	477
Kobiety	15	31	36	18	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	12	42	34	12	108
25-29	13	35	43	8	99
30-39	13	35	42	10	254
40-49	13	30	45	12	166
50-59	21	29	37	13	149
60 lat i więcej	18	29	37	16	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	14	35	37	14	412
Miasto	16	31	41	11	588
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	12	33	46	9	127
21-100	15	34	41	10	177
101-500	20	31	34	14	157
501 tys. i więcej mieszkańców	18	26	47	9	127
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	12	29	49	11	168
Północno-wschodni (Białystok)	16	20	46	18	74
Północny (Gdańsk)	14	48	27	11	101
Południowy (Katowice)	23	33	30	14	172
Południowowschodni (Kraków)	13	36	40	12	154
Środkowowschodni (Lublin)	9	35	35	20	65
Środkowozachodni (Poznań)	14	30	45	10	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	18	31	45	6	114
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	13	35	38	15	419
Zasadnicze zawodowe	17	31	42	9	248
Średnie	18	31	38	13	264
Wyższe	14	33	52	0	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	17	37	40	5	57
Pozostali umysłowi	17	30	40	12	201
Pracownicy handlu i usług	11	47	27	15	66
Robotnicy wykwalifikowani	17	28	45	10	263
Robotnicy niewykwalifikowani	15	34	34	16	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	17	26	40	17	58
Rolnicy	10	38	38	14	177
Prywatni przedsiębiorcy	18	29	48	4	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	12	30	39	19	203
751-1500	15	33	40	11	462
1501-2250	14	35	40	11	187
2251-3000	19	35	41	4	82
3001-3750	27	18	50	4	22
3751-4500	20	40	33	7	15
Powyżej 4500 tys. zł	23	41	29	6	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	12	30	44	14	572
Przeciętne	17	37	36	10	365
Dobre	35	38	21	6	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	15	28	46	10	155
Centrum	13	34	41	11	489
Prawica	23	32	37	8	255
Trudno powiedzieć	5	33	33	29	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	20	35	38	8	66
Skupionych w OPZZ	14	36	40	9	55
Innych	10	30	55	5	40
Nie należący do żadnych	15	32	39	13	830
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji</u>					
Dobry	34	38	22	5	236
Zły	7	29	51	13	562
Trudno powiedzieć	15	38	29	18	201

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena sytuacji gospodarczej:				Liczba osób
	dobra	średnia	zła	trudno powiedzieć	
Ogółem	6	19	72	3	1000
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	6	18	75	1	477
Kobiety	6	21	69	4	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	6	26	62	6	108
25-29	3	17	78	2	99
30-39	7	14	78	1	254
40-49	4	25	68	3	166
50-59	10	19	68	3	149
60 lat i więcej	4	20	71	4	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	4	18	75	2	412
Miasto	7	20	69	3	588
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	5	18	76	1	127
21-100	9	17	71	3	177
101-500	6	23	65	6	157
501 tys. i więcej mieszkańców	9	23	65	3	127
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	7	22	68	2	168
Północno-wschodni (Białystok)	7	13	74	5	74
Północny (Gdańsk)	13	16	65	6	101
Południowy (Katowice)	6	31	59	5	172
Południowo-wschodni (Kraków)	4	22	73	1	154
Środkowowschodni (Lublin)	1	12	81	5	65
Środkowo-zachodni (Poznań)	3	16	82	0	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	8	10	80	2	114
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	5	17	74	4	419
Zasadnicze zawodowe	6	20	71	3	248
Średnie	7	23	67	2	264
Wyższe	4	16	80	0	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	9	19	68	3	57
Pozostali umysłowi	6	23	70	1	201
Pracownicy handlu i usług	8	18	70	4	66
Robotnicy wykwalifikowani	8	20	68	4	263
Robotnicy niewykwalifikowani	4	20	72	5	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	7	21	69	3	58
Rolnicy	1	14	83	2	177
Prywatni przedsiębiorcy	16	18	66	0	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	7	14	77	2	203
751-1500	5	21	71	3	462
1501-2250	5	22	68	5	187
2251-3000	4	21	74	1	82
3001-3750	9	18	73	0	22
3751-4500	20	20	53	7	15
Powyżej 4500 tys. zł	23	18	59	0	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	4	17	76	3	572
Przeciętne	7	23	68	2	365
Dobre	19	22	56	3	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	4	13	80	3	155
Centrum	5	18	73	4	489
Prawica	9	25	64	2	255
Trudno powiedzieć	4	22	73	1	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	3	24	71	1	66
Skupionych w CPZZ	11	24	65	0	55
Innych	5	12	82	0	40
Nie należący do żadnych	6	19	71	3	830
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji</u>					
Dobry	14	38	45	2	236
Zły	2	10	85	3	562
Trudno powiedzieć	7	23	66	3	201

Tabela 4

Charakterystyka badanych	Ocena materialnych warunków życia:				Liczba osób
	dobrze	średnie	złe	trudno powiedzieć	
Ogółem	3	14	81	2	1000
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	2	15	79	3	477
Kobiety	4	12	83	1	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	4	17	77	3	108
25-29	2	12	86	0	99
30-39	2	11	86	1	254
40-49	2	17	79	2	166
50-59	3	16	78	3	149
60 lat i więcej	5	12	79	4	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	4	12	83	1	412
Miasto	2	15	80	3	588
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	2	15	83	0	127
21-100	1	16	79	3	177
101-500	2	12	82	4	157
501 tys. i więcej mieszkańców	5	17	74	4	127
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	4	14	78	4	168
Północno-wschodni (Białystok)	5	12	80	3	74
Północny (Gdańsk)	3	12	80	5	101
Południowy (Katowice)	1	21	74	3	172
Południowowschodni (Kraków)	3	12	86	0	154
Środkowowschodni (Lublin)	1	14	83	1	65
Środkowo-zachodni (Poznań)	3	9	88	0	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	4	15	80	1	114
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	3	12	82	2	419
Zasadnicze zawodowe	3	16	79	1	248
Średnie	3	11	84	2	264
Wyższe	3	25	68	4	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	5	23	67	5	57
Pozostali umysłowi	3	12	83	1	201
Pracownicy handlu i usług	8	17	76	0	66
Robotnicy wykwalifikowani	2	12	83	3	263
Robotnicy niewykwalifikowani	1	11	84	3	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	3	19	76	2	58
Rolnicy	3	14	82	1	177
Prywatni przedsiębiorcy	4	14	79	2	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	1	9	90	0	203
751-1500	3	14	81	2	462
1501-2250	3	15	79	3	187
2251-3000	4	17	76	4	82
3001-3750	4	18	77	0	22
3751-4500	0	33	53	13	15
Powyżej 4500 tys. zł	12	29	59	0	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	2	10	86	2	572
Przeciętne	3	19	76	2	365
Dobre	11	17	67	5	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	3	8	86	4	155
Centrum	2	11	85	2	489
Prawica	6	21	71	2	255
Trudno powiedzieć	0	18	81	0	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	1	12	86	0	66
Skupionych w OPZZ	0	18	82	0	55
Innych	0	12	87	0	40
Nie należący do żadnych	3	14	80	2	830
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji</u>					
Dobry	8	24	66	3	236
Zły	0	9	89	2	562
Trudno powiedzieć	5	17	76	2	201

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena nastrojów wśród społeczeństwa:				Liczba osób
	dobrze	średnie	złe	trudno powiedzieć	
Ogółem	2	17	76	4	996
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	2	17	78	3	473
Kobiety	2	18	75	5	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	3	26	67	5	105
25-29	0	21	78	1	99
30-39	3	14	82	1	254
40-49	1	17	78	4	165
50-59	5	19	69	7	149
60 lat i więcej	2	15	77	6	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	2	16	77	4	408
Miasto	2	18	76	4	588
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	1	24	74	1	127
21-100	2	15	80	3	177
101-500	1	18	76	4	157
501 tys. i więcej mieszkańców	5	18	71	6	127
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	2	12	81	5	168
Północno-wschodni (Białystok)	4	22	70	4	74
Północny (Gdańsk)	2	21	71	6	101
Południowy (Katowice)	4	27	62	6	172
Południowo-wschodni (Kraków)	2	9	87	2	154
Środkowowschodni (Lublin)	0	19	78	3	64
Środkowozachodni (Poznań)	1	17	81	1	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	2	16	77	4	111
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	2	18	75	5	419
Zasadnicze zawodowe	1	19	76	4	244
Średnie	3	15	78	3	264
Wyższe	4	16	75	4	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	3	12	79	5	57
Pozostali umysłowi	5	17	74	4	201
Pracownicy handlu i usług	1	29	62	8	66
Robotnicy wykwalifikowani	1	15	82	3	260
Robotnicy niewykwalifikowani	2	19	75	4	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	3	28	65	3	57
Rolnicy	1	16	80	4	177
Prywatni przedsiębiorcy	2	16	75	7	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	2	12	81	3	203
751-1500	1	18	78	4	459
1501-2250	4	16	75	5	186
2251-3000	5	19	73	2	82
3001-3750	0	23	68	9	22
3751-4500	7	40	47	7	15
Powyżej 4500 tys. zł	0	35	65	0	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	1	15	79	4	569
Przeciętne	3	20	74	3	364
Dobre	3	22	68	6	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	1	14	79	6	155
Centrum	1	16	78	5	486
Prawica	5	20	75	0	254
Trudno powiedzieć	3	24	66	6	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	0	18	82	0	66
Skupionych w OPZZ	2	18	76	4	55
Innych	2	15	82	0	40
Nie należący do żadnych	2	17	75	5	826
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji</u>					
Dobry	4	25	66	5	233
Zły	1	12	84	2	561
Trudno powiedzieć	3	23	67	7	201

Tabela 6

w procentach

Charakterystyka badanych	Prognoza sytuacji politycznej:				Liczba osób
	poprawa	bez zmian	pogor - szenie	trudno powiedzieć	
Ogółem	35	24	20	21	999
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	38	25	19	17	476
Kobiety	32	23	20	25	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	27	31	22	19	108
25-29	32	28	24	15	99
30-39	34	28	19	18	253
40-49	35	26	19	20	166
50-59	36	19	23	21	149
60 lat i więcej	40	15	16	29	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	34	20	22	24	412
Miasto	35	27	18	19	587
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	32	29	21	17	126
21-100	31	27	19	23	177
101-500	31	27	20	22	157
501 tys. i więcej mieszkańców	50	23	13	14	127
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	40	16	29	15	168
Północno-wschodni (Białystok)	43	12	22	23	74
Północny (Gdańsk)	29	26	26	19	100
Południowy (Katowice)	38	27	13	22	172
Południowowschodni (Kraków)	43	21	9	27	154
Środkowowschodni (Lublin)	25	34	12	29	65
Środkowozachodni (Poznań)	32	34	18	17	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	24	22	30	25	114
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	31	22	19	27	419
Zasadnicze zawodowe	34	29	20	17	247
Średnie	42	20	20	17	264
Wyższe	32	30	22	16	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	53	17	19	10	57
Pozostali umysłowi	38	24	17	20	201
Pracownicy handlu i usług	44	21	18	17	66
Robotnicy wykwalifikowani	36	25	19	20	263
Robotnicy niewykwalifikowani	24	34	12	30	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	23	32	25	21	57
Rolnicy	32	15	26	27	177
Prywatni przedsiębiorcy	36	27	32	4	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	30	21	21	28	203
751-1500	36	27	16	21	461
1501-2250	32	23	28	17	187
2251-3000	37	22	21	21	82
3001-3750	54	4	23	18	22
3751-4500	47	13	13	27	15
Powyżej 4500 tys. zł	53	29	12	6	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	28	27	21	23	571
Przeciętne	43	19	18	20	365
Dobre	49	22	14	14	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	28	20	25	27	155
Centrum	34	24	22	20	489
Prawica	44	29	10	16	254
Trudno powiedzieć	27	18	23	31	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	42	29	18	11	66
Skupionych w OPZZ	22	29	18	31	55
Innych	42	37	5	15	40
Nie należący do żadnych	35	22	21	22	829
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji</u>					
Dobry	64	16	8	12	236
Zły	22	28	27	23	561
Trudno powiedzieć	37	22	11	29	201

Tabela 7

w procentach

Charakterystyka badanych	Prognoza sytuacji gospodarczej :				Liczba osób
	poprawa	bez zmian	pogor - szenie	trudno powiedzieć	
Ogółem	34	24	27	15	999
<u>Płeć</u>					
Meżczyźni	33	27	27	12	476
Kobiety	34	21	27	18	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	33	29	24	14	108
25-29	24	35	32	8	99
30-39	32	24	30	14	253
40-49	36	25	26	13	166
50-59	31	23	31	15	149
60 lat i więcej	40	16	22	22	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	29	23	29	18	412
Miasto	37	24	26	13	587
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	31	30	27	12	126
21-100	37	23	28	12	177
101-500	36	22	25	16	157
501 tys. i więcej mieszkańców	43	22	21	13	127
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	33	21	36	11	168
Północno-wschodni (Białystok)	39	11	35	15	74
Północny (Gdańsk)	30	18	35	17	100
Południowy (Katowice)	38	25	17	19	172
Południowowschodni (Kraków)	44	26	14	16	154
Środkowowschodni (Lublin)	21	23	35	20	65
Środkowozachodni (Poznań)	30	38	24	7	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	25	19	33	22	114
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	30	24	26	20	419
Zasadnicze zawodowe	35	29	25	10	247
Średnie	40	18	29	12	264
Wyższe	26	27	32	14	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	42	17	25	16	57
Pozostali umysłowi	38	17	31	13	201
Pracownicy handlu i usług	47	26	14	14	66
Robotnicy wykwalifikowani	37	20	27	15	263
Robotnicy niewykwalifikowani	28	32	20	20	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	16	40	30	14	57
Rolnicy	27	23	33	18	177
Prywatni przedsiębiorcy	27	41	29	2	44
<u>Dechody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	28	26	30	15	203
751-1500	34	24	25	17	461
1501-2250	34	21	32	13	187
2251-3000	38	22	27	13	82
3001-3750	45	14	32	9	22
3751-4500	33	27	13	27	15
Powyżej 4500 tys. zł	47	41	6	6	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	27	26	29	18	571
Przeciętne	41	21	25	12	365
Dobre	51	24	17	8	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	24	20	39	17	155
Centrum	34	22	30	14	489
Prawica	42	29	16	12	254
Trudno powiedzieć	28	27	20	25	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	36	26	29	9	66
Skupionych w OPZZ	25	18	36	20	55
Innych	40	40	17	2	40
Nie należący do żadnych	34	23	27	15	829
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji</u>					
Dobry	66	17	8	9	236
Zły	19	29	38	14	561
Trudno powiedzieć	38	18	18	25	201

Tabela 8

w procentach

Charakterystyka badanych	Przewidywania ewolucji materialnych warunków życia:				Liczba osób
	poprawa	bez zmian	pogor - szenie	trudno powiedzieć	
Ogółem	26	23	38	13	999
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	24	31	33	11	476
Kobiety	28	16	42	14	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	28	32	27	13	108
25-29	21	30	43	5	99
30-39	24	22	40	13	253
40-49	26	22	40	11	166
50-59	19	25	44	11	149
60 lat i więcej	34	15	32	19	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	23	24	39	14	412
Miasto	29	22	37	12	587
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	23	29	38	9	126
21-100	31	20	39	10	177
101-500	27	19	39	15	157
501 tys. i więcej mieszkańców	33	21	32	13	127
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	30	19	43	88	168
Północno-wschodni (Białystok)	30	13	45	12	74
Północny (Gdańsk)	19	30	37	14	100
Południowy (Katowice)	24	23	31	23	172
Południowowschodni (Kraków)	35	23	30	12	154
Środkowowschodni (Lublin)	21	20	43	15	65
Środkowozachodni (Poznań)	24	32	39	5	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	22	19	43	16	114
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	22	25	36	17	419
Zasadnicze zawodowe	27	27	37	9	247
Średnie	33	17	40	10	264
Wyższe	22	20	45	13	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	30	17	40	12	57
Pozostali umysłowi	28	16	43	12	201
Pracownicy handlu i usług	38	24	26	12	66
Robotnicy wykwalifikowani	30	18	39	13	263
Robotnicy niewykwalifikowani	19	28	31	21	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	17	28	42	12	57
Rolnicy	21	28	39	11	177
Prywatni przedsiębiorcy	23	41	34	2	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	25	21	41	12	203
751-1500	27	23	36	13	461
1501-2250	22	24	40	14	187
2251-3000	27	23	38	12	82
3001-3750	36	27	27	9	22
3751-4500	27	13	40	20	15
Powyżej 4500 tys. zł	41	35	18	6	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	20	25	40	14	571
Przeciętne	32	20	36	12	365
Dobre	44	19	30	6	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	19	17	49	15	155
Centrum	26	22	39	13	489
Prawica	35	25	31	9	254
Trudno powiedzieć	17	27	34	22	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	23	29	39	9	66
Skupionych w OPZZ	18	18	47	16	55
Innych	32	35	27	5	40
Nie należący do żadnych	27	22	38	13	829
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji</u>					
Dobry	51	19	19	10	236
Zły	14	25	49	11	561
Trudno powiedzieć	30	20	28	21	201

Tabela 9

w procentach

Charakterystyka badanych	Przewidywanie ewolucji nastrojów wśród społeczeństwa				Liczba osób
	poprawa	bez zmian	pogor - szenie	trudno powiedzieć	
Ogółem	25	19	38	17	999
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	26	23	36	14	476
Kobiety	25	16	39	21	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	24	32	31	13	108
25-29	14	32	42	11	99
30-39	27	17	39	17	253
40-49	27	17	43	13	166
50-59	19	18	42	21	149
60 lat i więcej	32	13	30	25	224
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	23	20	39	18	412
Miasto	27	19	37	17	587
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	23	27	34	16	126
21-100	29	17	38	15	177
101-500	25	17	36	23	157
501 tys. i więcej mieszkańców	30	16	39	15	127
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	28	16	45	11	168
Północno-wschodni (Białystok)	26	11	40	23	74
Północny (Gdańsk)	17	26	39	18	100
Południowy (Katowice)	24	22	29	25	172
Południowowschodni (Kraków)	35	17	29	19	154
Środkowowschodni (Lublin)	21	14	45	20	65
Środkowo-zachodni (Poznań)	24	26	40	9	152
Południowo-zachodni (Wrocław)	21	17	41	20	114
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	22	22	34	22	419
Zasadnicze zawodowe	24	24	38	14	247
Średnie	33	13	40	14	264
Wyższe	22	14	48	16	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	28	10	40	21	57
Pozostali umysłowi	29	13	45	13	201
Pracownicy handlu i usług	30	21	29	20	66
Robotnicy wykwalifikowani	30	18	34	18	263
Robotnicy niewykwalifikowani	19	22	32	27	131
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	16	26	42	16	57
Rolnicy	20	23	41	16	177
Prywatni przedsiębiorcy	23	39	32	7	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	22	19	44	15	203
751-1500	28	20	34	19	461
1501-2250	20	20	43	17	187
2251-3000	26	18	38	18	82
3001-3750	36	9	41	14	22
3751-4500	20	20	20	40	15
Powyżej 4500 tys. zł	35	41	18	6	17
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	20	21	40	19	571
Przeciętne	31	16	35	17	365
Dobre	41	21	29	9	63
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	18	16	47	19	155
Centrum	25	20	38	17	489
Prawica	34	21	32	12	254
Trudno powiedzieć	16	17	35	31	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	23	21	48	8	66
Skupionych w OPZZ	20	16	44	20	55
Innych	27	32	32	7	40
Nie należący do żadnych	26	19	37	18	829
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji</u>					
Dobry	47	14	25	14	236
Zły	15	23	47	16	561
Trudno powiedzieć	29	17	27	27	201